

Про розвиток учнівського самоврядування, розвиток мережі самоврядних осередків при закладах освіти Одеської області

Департаментом освіти і науки обласної державної адміністрації, органами управління освітою, педагогічними колективами закладів освіти області проводиться системна робота, спрямована на формування соціальної активності та громадянської свідомості молоді через розвиток органів учнівського самоврядування, учнівських рад, функціонування дитячих парламентів і омбудсменів та відповідно до інших форм діяльності.

Відповідно до Закону України «Про освіту», «громадське самоврядування в закладі освіти – це право учасників освітнього процесу як безпосередньо, так і через органи громадського самоврядування колективно вирішувати питання організації та забезпечення освітнього процесу в закладі освіти, захисту їхніх прав та інтересів, організації дозвілля та оздоровлення, брати участь у громадському нагляді та в управлінні закладом освіти у межах повноважень, визначених законом та установчими документами закладу освіти.

Однією із форм громадського самоврядування в школі є учнівське самоврядування, яке обґрунтовано законодавчою базою державних нормативних документів, а саме:

1. Конституція України
2. Декларація прав дитини
3. Конвенція про права дитини
4. Європейська хартія про участь молоді в муніципальному та регіональному житті
5. Закон України «Про освіту»
6. Закону України «Про повну загальну середню освіту»
7. Закон України «Про позашкільну освіту»
8. Закон України «Про охорону дитинства»
9. Закон України «Про основні засади молодіжної політики»
10. Закон України «Про громадські об'єднання».
11. Державна цільова соціальна програма «Молодь України» на 2021-2025 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 02 червня 2021 року № 579.

Станом на червень 2023 року в Одеській області всі заклади загальної середньої, професійно-технічної, позашкільної освіти мають і розвивають самоврядні осередки в межах компетенції, тобто майже 800 одиниць функціонують в регіоні, еднаючи активну учнівську молодь Одещини.

Департамент освіти і науки обласної державної адміністрації здійснює управлінський супровід щодо процесів із збереження та розвитку зазначених осередків, їх утворення та ефективного функціонування; координує роботу щодо методичного забезпечення зазначеного напрямку та сприяння у розвитку учнівського самоврядування в Одеській області - Одеський обласний гуманітарний центр позашкільної освіти та виховання.

За системної підтримки Департаменту освіти і науки обласної державної адміністрації Одеським обласним гуманітарним центром позашкільної освіти та виховання посилено роботу з учнівськими осередками в регіоні.

У червні 2023 року зазначеним закладом проведено обласну онлайн конференцію з питань обміну досвідом та формування пропозицій щодо розвитку учнівського самоврядування в Одеській області.

Варто подякувати педагогічним колективам закладів позашкільної освіти Чорноморської міської громади, Ізмаїльської міської громади, Білгород-Дністровської міської громади, Татарбунарської, Березівської громад та іншим педагогічним колективам і вихованцям, які є флагманами у зазначеному напрямі. Станом на червень 2023 року 5 учнівських осередків на рівні територіальних громад функціонує в області.

Зазначений факт є підставою для перспективного розвитку зазначеного напрямку. У плані/стратегії розвитку учнівського самоврядування в Одеській області необхідно акцентувати увагу органів управління освітою саме на формування обласної самоврядної структури - шкільний рівень, на рівні територіальної громади та обласний рівень.

Зазначена система сприятиме ефективному поступовому розвитку та особистісному зростанню дітей, учнівської молоді Одещини як обізнаних свідомих громадян України.

Пріоритетним напрямом діяльності органів учнівського самоврядування актуалізовано, особливо у період війни з РФ - національно-патріотичне виховання, або зважаючи на Закон України, який набув чинності у січні цього року – утвердження української національної та громадянської ідентичності.

У зазначеному нормативно-правовому акті розширено певні аспекти утвердження української національної і громадянської ідентичності:

- військово-патріотичне виховання;
- національно-патріотичне виховання;
- громадянська освіта.

Також вагомими напрямами діяльності органів учнівського самоврядування залишаються:

- підвищення рівня обізнаності учнівської молоді у правовій сфері;
- просвітницька діяльність щодо здорового способу життя серед однолітків;
- діяльність у напрямі профілактики негативних явищ в учнівському середовищі;
- участь у профорієнтаційній роботі;
- волонтерська робота;
- шефська допомога;
- участь у благодійних акціях, конкурсах, фестивалях, тренінгах;
- участь у заходах соціального, виховного, спортивного характеру, що забезпечують організацію дозвілля серед учнів та сприяють розвитку їх ціннісних орієнтацій, духовності та соціальної активності.

Одним з вагомих аспектів роботи з учнівською молоддю відповідно до принципів самоврядності залишається процес утворення та забезпечення ефективного функціонування куренів на базі закладів освіти області – самоврядних осередків національно-патріотичного виховання дітей та учнівської молоді (первинних ланок Всеукраїнської військово-патріотичної дитячо-юнацької гри «Сокіл» («Джура»)).

В Одеській області станом на 30 червня 2023 року **утворено та функціонує 96 куренів – самоврядних осередків**, офіційно зареєстрованих Головним Штабом Гри. Українські національні цінності та принципи самоврядності є основою щодо діяльності цих осередків. Цикл роботи куренів має початок у кожному навчальному році з жовтня та завершується влітку (червень – обласний етап, липень, серпень – всеукраїнський етап).

«Інтерактивна карта куренів (первинні ланки) Всеукраїнської дитячо-юнацької гри «Сокіл» («Джура») в Одеській області»:

https://www.google.com/maps/d/u/3/edit?mid=1v5ASqsOicvUZGtKkMWQ_tMopCab3isg&usp=sharing

Діяльність учнівського самоврядування дуже різнобічна. Це пропаганда здорового способу життя, піклування про дітей з особливими потребами, участь у всеукраїнських акціях з метою виховання морально-етичних цінностей, організація роботи з переселенцями, а також допомога та підтримка бойового духу захисників України.

На прикладі закладу позашкільної освіти Білгород-Дністровської громади можна стверджувати, що щорічними стали Всеукраїнські акції: «Від серця до серця», «Україна Єдина», «Молодь обирає здоров'я», «Екологічний ярмарок», «День Чорного моря», соціальні проекти «Пазл миру», «Рушник єднання» тощо. Ми завжди долучаємося до міжнародних заходів – «Година землі», «World Wetlands Day», день безпечного інтернету Safer Internet Day.

Системно проходять акції та флешмоби – «День яблука», «Наркотикам – ні», «Кинь цигарку – візьми цукерку», збір та утилізація використаних батарейок, «Подаруй свого янгола Героям Небесної Сотні», збір художньої літератури «Бібліотека українського воїна» для українських захисників, танцювальні флешмоби «Все буде Україна» тощо. З 2014 учнівська молодь Одещини бере участь у Всеукраїнському культурологічному проекті Учнівської ліги України «КНИГА ПАМ'ЯТІ ТА ЗВИТЯГИ». Для збереження історичної пам'яті про подвиги героїв Євромайдану та захисників держави – наших земляків – всі зібрані матеріали систематизовано та оформлено.

Дуже цікавою та натхненною роботою стає місія щодо відвідування дітей-переселенців з особливими освітніми потребами із Луганської, Донецької, Херсонської та Запорізької областей. Наразі робота з внутрішньо переміщеними особами триває. Представниками учнівського самоврядування в квітні – травні 2023 року організовано цикл майстер-класів для дітей, які тимчасово приїхали в наше місто. Інформація з цього питання знаходиться на Фейсбуці «Центр дитячої творчості» під хештегом #добрсправа.

Для мешканців деокупованих територій Херсонської, Харківської, Запорізької областей лідери учнівського самоврядування проводили акцію «Кілограм добра» спільно з «Новою поштою».

На вшанування пам'яті загиблих дітей від агресії рф на території України проводились акції пам'яті з покладанням свічок та м'яких іграшок навколо пам'ятника Котигорошку – герою українських казок.

На підтримку прохання про надання Україні військової техніки учнівське самоврядування міста взяло участь у міжнародному флешмобі леопардового луку #FreeTheLeopards

Постійно проводяться благодійні ярмарки на підтримку захисників України.

Департаментом освіти і науки облдержадміністрації **актуалізовано основні завдання у 2023 році у сфері щодо розвитку учнівського самоврядування в Одеській області:**

- включити певні аспекти моніторингових досліджень в діяльність закладів освіти та на основі результатів оновити роботу з урахуванням сучасних запитів дітей та учнівської молоді;
- сприяння та активізація діяльності щодо утворення та розвитку мережі куренів – первинних ланок Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») в області (офіційно зареєстрованих);
- сприяння та активізація діяльності щодо утворення та розвитку органів учнівського самоврядування у дитячо-юнацьких спортивних школах області;
- сприяння та активізація діяльності щодо утворення та розвитку органів учнівського самоврядування на місцевому рівні (на рівні територіальних громад області).

Завідувач сектору позашкільної освіти,
виховної роботи та молодіжної політики
Департаменту освіти і науки облдержадміністрації

Зоя ДМИТРУК

Для мешканців деокупованих територій Херсонської, Харківської, Запорізької областей лідери учнівського самоврядування проводили акцію «Кілограм добра» спільно з «Новою поштою».

На вшанування пам'яті загиблих дітей від агресії рф на території України проводились акції пам'яті з покладанням свічок та м'яких іграшок навколо пам'ятника Котигорошку – герою українських казок.

На підтримку прохання про надання Україні військової техніки учнівське самоврядування міста взяло участь у міжнародному флешмобі леопардового луку [#FreeTheLeopards](#)

Постійно проводяться благодійні ярмарки на підтримку захисників України.

Департаментом освіти і науки облдержадміністрації **актуалізовано основні завдання у 2023 році у сфері щодо розвитку учнівського самоврядування в Одеській області:**

- включити певні аспекти моніторингових досліджень в діяльність закладів освіти та на основі результатів оновити роботу з урахуванням сучасних запитів дітей та учнівської молоді;
- сприяння та активізація діяльності щодо утворення та розвитку мережі куренів – первинних ланок Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») в області (офіційно зареєстрованих);
- сприяння та активізація діяльності щодо утворення та розвитку органів учнівського самоврядування у дитячо-юнацьких спортивних школах області;
- сприяння та активізація діяльності щодо утворення та розвитку органів учнівського самоврядування на місцевому рівні (на рівні територіальних громад області).

Завідувач сектору позашкільної освіти,
виховної роботи та молодіжної політики

Департаменту освіти і науки облдержадміністрації

Зоя ДМИТРУК